

Prof. dr hab. Janina Rudnicka
Dziedzina sztuk plastycznych, dyscyplina sztuki piękne
Akademia Sztuk Pięknych w Gdańsku
Wydział Rzeźby i Intermediów
dnia 07 stycznia 2018 roku

RECENZJA

Zleceniodawca recenzji:

Akademia Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w Krakowie, pismo z dnia 24 listopada 2017 roku Wydziału Rzeźby informujące o wyznaczeniu przez Centralną Komisję do Spraw Stopni i Tytułów recenzentem w komisji habilitacyjnej (nr sprawy BCK –VII-L-7719/17) do oceny osiągnięć Pana **dr Pawła ORŁOWSKIEGO**.

Do zlecenia została dołączona dokumentacja złożona przez habilitanta:

1. Kopia dokumentu stwierdzającego nadanie stopnia doktora, poświadczona przez jednostkę organizacyjną przeprowadzającą postępowanie;
2. Autoreferat w języku polskim i angielskim;
3. Wskazane dzieło artystyczne, dokumentacja pracy habilitacyjnej;
4. Dokumentacja dorobku obejmującego podsumowanie osiągnięć twórczych po otrzymaniu stopnia doktora, lata 2009-2017;
5. Dokumentacja dorobku obejmującego podsumowanie osiągnięć twórczych przed otrzymaniem stopnia doktora, lata 2000-2008;
6. Dokumentacja dorobku dydaktycznego habilitanta, 2007-2017;
7. Potwierdzenia ważniejszych dokonań twórczych, naukowo-dydaktycznych i organizacyjnych habilitanta;

Dane habilitanta

Pan **dr Paweł ORŁOWSKI** w latach 1995-2000 studiował na Wydziale Rzeźby w Akademii Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w Krakowie. W trakcie studiów magisterskich, w roku akademickim 1998/1999 przebywał na Universität der Künste w Berlinie w ramach wymiany programu Erasmus. Pracę dyplomową przygotował w Pracowni Rzeźby pod opieką prof. Józefa Sękowskiego uzyskując dnia 17 czerwca 2000 roku dyplom magistra sztuki.

W 2005 roku, po ukończeniu studiów na kierunku rzeźba, podjął roczne studia w Podyplomowym Studium Retoryki na Wydziale Polonistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie.

Dnia 17 czerwca 2008 roku uchwałą Rady Wydziału Rzeźby Akademii Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w Krakowie pan dr Paweł Orłowski uzyskał stopień doktora w dziedzinie sztuki plastyczne w dyscyplinie sztuki piękne. Promotorem w przewodzie doktorskim był prof. Józef Sękowski, recenzentami: prof. Andrzej Ziębliński Nowakowski i dr hab. Małgorzata Rosenkranz.

Ważnym momentem w karierze zawodowej mającym wpływ na dalszy artystyczny i naukowy rozwój był fakt zatrudnienia dr Pawła Orłowskiego w Akademii Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w Krakowie w 2000 roku, początkowo na stanowisku asystenta, a od 2009 roku po uzyskaniu stopnia doktora sztuk plastycznych na stanowisko adiunkta.

Przebieg pracy habilitanta jako pedagoga był następujący:

- od 01.10.2000 roku do 30.06.2001 roku, na stanowisku asystenta, Akademia Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w Krakowie, Wydział Form Przemysłowych (9/10 etatu);
- od 01.10.2011 roku do 30.06.2002 roku, na stanowisku asystenta, Akademia Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w Krakowie, Wydział Form Przemysłowych (9/10 etatu);
- od 01.07.2002 roku do 30.09.2003 roku, na stanowisku asystenta, Akademia Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w Krakowie, Wydział Form Przemysłowych (9/10 etatu);
- od 01.10.2003 roku do 30.09.2010 roku, na stanowisku asystenta, Akademia Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w Krakowie, Wydział Form Przemysłowych (pełen etat);
- od 01.10.2010 do 31.12.2017 roku, na stanowisku adiunkta, Akademia Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w Krakowie, Wydział Form Przemysłowych (pełen etat);

Habilitant starał się podnosić swoje kompetencje zawodowe w ramach programu Erasmus Teaching Mobility i w związku z tym w roku 2004, 2005 i 2009 odbył miesięczne wizyty studyjne na Universität der Künste Berlin, z tego jedna odbyła się po uzyskaniu stopnia doktora.

1. Ocena autoreferatu (§ 12 ust. 2 pkt 2 Rozporządzenia)

Autoreferat przygotowany na potrzeby postępowania habilitacyjnego został podzielony na siedem następujących zagadnień:

1. Wstęp - Golem
2. Omówienie osiągnięć artystycznych
3. Wskazane osiągnięcia artystyczne - Transformacja
4. Proces twórczy
5. Zakończenie - Człowiek i maszyna
6. Osiągnięcia naukowo-badawcze (artystyczne)
7. Działalność dydaktyczna

Pięć z pierwszych wymienionych rozdziałów odnosi się do procesu twórczego i prezentowanych dzieł autorstwa **dr Pawła Orłowskiego**, natomiast dwa ostatnie zgodnie z nadanymi im tytułami wymieniają osiągnięcia artystyczne i dydaktyczne.

We wstępie do autoreferatu habilitant przybliżył nam ideę definiującą charakter Jego twórczości, której rodowód wywodzi się z powieści Stanisława Lema pt. *Golem XIV*. Istotą zaczerpniętej definicji jest zmiana biegu procesu ewolucji człowieka, która według ustaleń przyjętych przez naukowców zakłada, że kierunek ewolucji ma swój początek w prostych, prymitywnych formach, a następnie zmierza do wyższych szczebli ich rozwoju, czyli w naukowym pojęciu doskonałych. Habilitant przywołując cytaty ze wspomnianej książki wyznacza dla swej twórczości koncepcję przeciwstawną tej naukowej i za bohaterem powieści zakłada, że *"To ta pierwotna, najprostsza forma jest doskonała, bowiem zawiera w sobie wszystko, czego potrzebuje do funkcjonowania. Jest absolutnie samowystarczalna, pozbawiona świadomości, zanurzona w wiecznym teraz. Ta właśnie pradawna doskonałość została zatracona na rzecz komplikacji, nie zaś postępu."*

Powołując się na powyższe założenia autor rzeźb oświadcza, że nie namnażanie lecz upraszczanie poprzez redukcję zbędnych elementów, czyli dojście do czystej formy jest głównym wyzwaniem dla Jego twórczości.

Deklarowana przez **dr Pawła Orłowskiego** zasada redukcji towarzysząca powstawaniu artystycznych obiektów najbardziej czytelna jest w rzeźbiarskiej pracy magisterskiej z 2000 roku pt. *Siedem grzechów*. Jest to o tyle zaskakujące, że był to początek artystycznej drogi.

To minimalistyczne w swej formie dzieło składa się z siedmiu prostopadłościanów, z których każdy w swym wertykalnym biegu naznaczony jest pojedynczą skazą, zakłóceniem poprzez uskok lub zdeformowanie. Forma tej pracy zredukowana do minimum, wręcz do przestrzennego graficznego znaku stymuluje nasze zmysły, uruchamiając kolejne wizualne związki skojarzeniowe. Procesowi temu towarzyszy przepływ obrazów pomiędzy tymi które, w wyniku nabytego doświadczenia zarejestrowaliśmy wcześniej w naszej świadomości, a tymi wychwyconymi w danej chwili przez nasze zmysły. Zastanawiające jest dlaczego dr Paweł Orłowski nie zauważył, że najwyższy poziom redukcji w rzeźbie osiągnął już w wyniku akademickiej edukacji pod kierunkiem profesora Józefa Sękowskiego. Możemy założyć, że kończąc studia, i jeszcze wiele lat po nich, nie doceniał lub nie był świadom wartości minimalistycznych środków wyrazu stosowanych w sztuce wizualnej i zastosowanych przez niego w pracy dyplomowej.

Habilitant wręcz zakłada, że przyjęta przez niego idea redukcji skumulowała się dopiero w cyklu prac pt. *Boty*, nad którym pracę rozpoczął w 2014 roku, czyli 14 lat po upublicznieniu pracy dyplomowej. W autoreferacie deklaruje, że Jego preferencje dotyczące aktualnie powstających prac, koncentrują się wokół osiągnięcia jakości doznań w oparciu o: *"Przekształcanie, transformację i redukcję ludzkiego ciała do najprostszyc form, w taki sposób, by ciągle przekazywały wybraną przeze mnie treść, by nadal dawalo się w nich odczytywać zawartą informację, to najważniejsza idea, która uformowała mnie jako artystę."*

Przytoczony fragmentu autoreferatu wskazuje, że tylko za pomocą wizualizacji ludzkiego ciała dr Paweł Orłowski może przekazać wskazane przez niego treści i informacje. Wynika z tego, że deklarowany proces redukcji musi zostać zatrzymany przez habilitanta na określonym etapie, gdyż jeżeli potoczy się dalej rzeźba osiągnie formę pełnej abstrakcji, czyli ztraci czytelność sylwety ludzkiej co nie jest akceptowane przez niego.

Uwagę zwraca fakt, że poziom redukcji stosowany w cyklu pt. *Boty* nie osiągnął skali minimalizmu dominującego w kompozycji pt. *Siedem grzechów*. Na podstawie dołączonej

dokumentacji należy wręcz uznać, że właśnie przestrzenne założenie pt. *Siedem grzechów* jest w swej formie dziełem "najbardziej zredukowanym do minimum" i już w żadnej pracy powstałej później habilitant nie posłużył się tak oszczędnymi środkami wyrazu. Wskazuje to, że po ukończeniu studiów **dr Paweł Orłowski** odrzucił wartości dominujące w pracy dyplomowej na rzecz form realistycznych, rozbudowanych i narracyjnych wręcz czasami "barokowych", by następnie po 14 czternastoletniej wędrówce wrócić do idei redukcji rozpoczętej jeszcze na studiach, a której aktualne efekty najbardziej widać w dziełach pt. *Orange* i pt. *Power Violet*, które to dzieła opiszę później.

Przeprowadzona analiza autoreferatu wskazuje, że działania podejmowane w obszarze sztuki przez **dr Pawła Orłowskiego** mają programowy charakter, są celowo skierowane na zgeometryzowanie bryły budowanej w oparciu o płaszczyznę wielokąta, z dominantą ostrych kątów trójkąta. Punktem wyjścia dla wszystkich prac jest postać ludzka, od której jak dotychczas habilitant nie zdystansował się w swej twórczości. Jediną realizacją, która "nie zajmuje się bezpośrednio kwestią ludzkiego ciała, tylko duszą" jest wspomniana praca pt. *Siedem grzechów*.

Merytoryczną stronę autoreferatu napisanego przez **dr Pawła Orłowskiego** oceniam na poziomie wystarczającym. Uważam, że pomógł w analizie dzieł habilitanta oraz ujawnia Jego program twórczy. Bardzo pozytywnie oceniam formę graficzną przedstawionego materiału dokumentującego działalność artystyczną, naukową i dydaktyczną habilitanta, która zwraca uwagę czytelnym i starannym opracowaniem.

2. Ocena dołączonego dzieła artystycznego (art. 16, ust. 2 pkt 1 i 2 Ustawy; § 12 ust. 2 pkt. 3 Rozporządzenia)

Pan **dr Paweł Orłowski** jako osiągnięcie artystyczne będące podstawą ubiegania się o nadanie stopnia doktora habilitowanego wskazał zestaw pięciu rzeźb pt. **TRANSFORMACJA** prezentowanych w ramach stałej ekspozycji plenerowej przy ulicy Prostej 32, w Warszawie. Upublicznienie rzeźb nastąpiło w 2016 roku, czyli po uzyskaniu stopnia doktora sztuki.

W skład zgłoszonego osiągnięcia artystycznego wchodzi następujące dzieła artystyczne:

1. *Transformacja I*, wymiary 250x100 cm, odlew z brązu, 2016 rok;
2. *Transformacja II*, wymiary 250x100 cm, odlew z brązu, 2016 rok;
3. *Transformacja III*, wymiary 250x100 cm, odlew z brązu, 2016 rok;
4. *Transformacja IV*, wymiary 250x100 cm, odlew z brązu, 2016 rok;
5. *Transformacja V*, wymiary 250x100 cm, odlew z brązu, 2016 rok;

Zgłoszone rzeźby eksponowane są od 2016 roku w parterowych niszach budynku Prosta Tower jako dopełnienie współczesnej bryły architektonicznej. Rzeźby przedstawiają ludzkie postaci i poprzez skalę kontrastują ze statyczną formą budynku, ukrytą za ażurową elewacją. Siatka skrywająca budynek zbudowana została w oparciu o rytm multiplikowanego wielokąta

a dokładniej rombu, również rzeźby prezentowane w relacji do tego budynku skonstruowano przy użyciu wielokątów, tym razem o zróżnicowanych powierzchniach i kątach.

Rzeźby, które funkcjonować mogą jako samodzielne dzieła wstawione w parterowe nisze budynku tworzą cykl. Na potrzeby postępowania habilitacyjnego zgłoszone zostały pod wspólnym tytułem: TRANSFORMACJA. Ustawione w jednej płaszczyźnie, we wzajemnej relacji podkreślają różnice wynikające ze sposobu konstruowania ich powierzchni. Zasada ta polega na użyciu w pierwszej pracy dużej ilości drobnych wielokątów, by następnie w kolejnych stopniowo redukować ich liczbę i ostatecznie w piątej realizacji ograniczyć do minimum. Układ ciała czyli poza wyrażona przez postać ludzką jest tożsama dla wszystkich prezentowanych rzeźb, a osiągnięty kontrast pomiędzy pierwszą a piątą figurą wynika z liczby użytych elementów niezbędnych do wymodelowania ludzkiej bryły i to w taki sposób by była ona nadal dla widza czytelna jako człowiek, gdyż według założeń habilitanta tylko wtedy dzieło będzie komunikatywne. W wyniku takiego działania akt pierwszy charakteryzuje powierzchnia rozbita na wiele drobnych "kryształów", przypominająca rozwiązania proponowane przez kubistów, a akt piąty, zbudowany z małej liczby wielokątów uzyskał formę najbardziej uproszczoną, scaloną i tym samym czystą w swym odbiorze.

- Inspiracja postacią ludzką przy założeniu, że w ostatecznej transformacji stworzone dzieło pozostaje nadal czytelne jako anatomiczna figura jest dla dojrzałego artysty kończącego kierunek rzeźba działaniem bez ponoszenia ryzyka. Bez uruchomienia procesu skojarzeń prezentowana rzeźba będzie przez widza odbierana dokładnie tak jak zaprogramował to twórca, czyli jako figura o poprawnej anatomii z elementami narracyjnymi. Odbiorcy pozostaje jej ocena już tylko pod kątem układu kompozycyjnego anatomicznych elementów ciała ludzkiego, zastosowanej technologii i kunsztu mistrzowskiego wykonania. A przecież w autoreferacie habilitant powołuje się na postawę twórczą Mariny Abramovic i Marcela Duchamp, dla których dzieło sztuki funkcjonuje tylko dzięki odbiorcy, który nadaje dziełu sens ostateczny poprzez zaangażowanie własnego doświadczenia sensorycznego. W przytoczonym przez nich założeniu, dzieło artystyczne jest tylko pretekstem dla uruchomienia procesu interpretacyjnego, który prowadzi do znalezienia nowych wizualnych rozwiązań i emocjonalnych doznań. Rzeźba obrazująca akt ludzki będący elementem narracji musi wzbudzać emocje by w procesie odbioru zaangażować wszystkie zmysły uruchamiające falę skojarzeń, gdyż już upubliczniona przejmowana jest przez odbiorcę by ulec kolejnej transformacji, tym razem zgodnej z Jego intelektualnymi i emocjonalnymi predyspozycjami.

Tych elementów zabrakło w pracach zgłoszonych jako osiągnięcie habilitacyjne. Można przejść obok nich obojętnie, gdyż nie prowokują wyobraźni. Nie pełnią też roli użytkowej jako kariatydy, elementy konstrukcyjne architektury. Ich wartością w zestawieniu z architekturą może być ich dekoracyjność lub zasada posłużenia się przy ich konstrukcji formą wielokąta zaczerpniętego z elewacji. Wszystko w tych rzeźbach zostało już wypowiedziane, odbiorca czuje się jak widz wychodzący z kina po obejrzeniu filmu, którego reżyser nie zostawił mu otwartej furtki na Jego własną interpretację.

Metoda podziału na płaszczyzny, którą habilitant zastosował tworząc prace z cyklu pt. *Boty* i wynikający z nich zestaw TRANSFORMACJA nawiązuje bezpośrednio do dogmatu kubizmu, czyli płaszczyzny rozbitej na „kryształy”, która została już w sztuce przepracowana

i nie jest już nowością. Skojarzenie ze zgeometryzowanymi pracami: Pablo Picasso (np. głowa kobiety z 1909 roku), Jacques Lipchitz (np. Baigneuse z 1917, Pierrot z 1919 roku, Kobieta z mandoliną z 1925 roku), Alexander Archipenko (np. statuetka z 1916 roku) czy Katarzyna Kobro (np. Akt z 1948 roku i Akt dziewczęcy z 1948 roku) jest bardzo sugestywne. Różnica czasu w powstaniu obiektów i związany z nią postęp technologiczny, dał habilitantowi nowe cyfrowe narzędzie. Pan **dr Paweł Orłowski** deklaruje, *"że jednym z elementów Jego eksperymentu rzeźbiarskiego jest zaangażowanie w proces twórczy współczesnej technologii w formie komputera"* a wręcz *"częściowe odczłowieczenie aktu twórczego"*. Takich działań podjął się już w minionym wieku Jean Tinguely, a współcześnie także Patrick Tresset tworząc rysunki przy użyciu maszyny, zbudowanych zgodnie z technicznymi możliwościami epoki, w które tworzyli.

W przypadku rzeźb habilitanta przy pomocy programu powstaje wirtualny projekt i generowana jest cyfrowa siatka niezbędna do wycięcia stalowych fragmentów rzeźby, więc tylko do tych dwóch elementów zawężone zostało użycie nowych technologii cyfrowych. Rzeźby, które zaprezentował ich autor nadal powstają rękoma artysty, a komputer jak stwierdza sam autor odpowiedzialny jest tylko za część procesu twórczego. Pan dr Paweł Orłowski na podstawie wygenerowanej siatki robi próbny tekturowy model, który zmuszony jest własnoręcznie modyfikować by dokonane zmiany ponownie wprowadzić do programu komputerowego, następnie ręcznie spawa wycięte stalowe elementy by z kolei poddać rzeźbę manualnej obróbce. To jednak nie koniec ręcznej pracy, pozostaje jeszcze przygotowanie modelu woskowego w skali 1:1, praca w odlewni i ostateczna końcowa mechaniczna obróbka figury. Elementów pracy fizycznej, manualnej pozostało nadal wiele i tak naprawdę w przypadku rzeźb habilitanta taki sam efekt można uzyskać z pominięciem edytorów 3D. Odczłowieczenia aktu twórczego habilitant nie osiągnął, dlatego też uważam, że nie spełniona została deklaracja stworzenia obiektu przestrzennego przy użyciu mediów cyfrowych lub programów komputerowych.

- Programy do edycji 3D fascynują nas wszystkich, używamy ich i uznajemy za narzędzie bezcenne. Zaangażowane zostały już we wszystkie sfery naszego życia, także w proces kreacji a zastosowanie ich do wygenerowania siatki nie jest już nowym osiągnięciem technologicznym. Przyznaję za autorem, że *"zespolecie technologii i człowieka wydaje się nieuniknione. Śmiałe teorie naukowe na naszych oczach stają się faktem"*. Żałuję, że wiele myśli i spostrzeżeń wygłoszonych przez habilitanta nie ma przełożenia na zgłoszone dzieło habilitacyjne, a pozostają tylko na etapie rozważań i głoszonych deklaracji.

Po zapoznaniu się ze wskazanym dziełem artystycznym pt. **TRANSFORMAJA** będącym podstawą ubiegania się o przyznanie stopnia doktora habilitowanego i licząc, że wygłoszone przez habilitanta deklaracje i teorie znajdują odzwierciedlenie w Jego przyszłej twórczości uznaję, że **dr Paweł Orłowski**, posiada określoną świadomość artystyczną i kompetencje habilitanta.

3. **Ocena dołączonych dzieł artystycznych** (art. 16, ust. 2 pkt 1 i 2 Ustawy; § 12 ust. 2 pkt. 3 Rozporządzenia)

Do dokumentacji **dr Paweł Orłowski** dołączył zestaw dzieł artystycznych zrealizowanych przed i po obronie doktoratu w 2008 roku.

Z grupy prac powstałych przed doktoratem należy wyróżnić kompozycję pt. *Skorupy* z 2006 roku i działanie w przestrzeni publicznej, które było elementem obronionej w 2008 roku pracy doktorskiej. Praca pt. *Skorupy* to zestaw fragmentów ciała ludzkiego odlanych w żeliwie, wyeksponowanych na blazanym stole, w sposób sugestywny kojarzący się z bazarem, tzw. z dawną "ekspozycją łózkową", gdzie można było nabyć wszelkie używane części zamienne. W tym przypadku fragmenty ludzkiego ciała.

Druga praca powstała w 2006 roku ma charakter interwencji w przestrzeń miasta i odnosi wrażenie, że jej siła przekazu jest mocniejsza w kontekście współczesnych wydarzeń na świecie niż wtedy gdy została upubliczniona. Tym samym chcę podkreślić, że jej mocną stroną jest fakt, że nie zdezaktualizowała się pomimo upływu czasu, gdyż nadal wywołuje emocje poprzez skojarzenia do aktualnego świata wydarzeń.

Jako prace powstałe po doktoracie, czyli po 2008 roku, habilitant przedstawił następujące cykle:

1. *Boty* (2014-2017)
2. *Skorupy* (2013 rok)
3. *Głowy* (2013 rok)
4. *Wycinanki* (2010-2011 rok)
5. *Kolaże* (2009 rok)
6. *Sylwety* (2009-2010 rok)

- Najobfitszy jeżeli chodzi o liczbę jest cykl pt. *Boty* i jemu poświęcę najwięcej uwagi, także ze względu na fakt iż z niego wywodzi się zgłoszone dzieło habilitacyjne pt. *Transformacja*. W ramach cyklu pt. *Boty* powstało 28 rzeźb. (nie licząc zgłoszonego dzieła habilitacyjne). Wysokość ich jest zróżnicowana, wynosi od 17 cm do 320 cm, odlane zostały z brązu lub skonstruowane metodą spawania fragmentów stalowej blachy. Cechą łączącą wszystkie prace z cyklu pt. *Boty* jest rozbicie czyli rozczłonkowanie zewnętrznej powierzchni poprzez składanie jej w oparciu o wielokąty, wśród których dominującą rolę odgrywają trójkąty wypuklające styki kątów ostrych. Prezentowane *Boty*, te o niewielkich wymiarach, traktuję raczej jako opcjonalne projekty do realizacji we większej skali i zakładam, że wtedy ich przekaz będzie pełniejszy a osłabi się odbiór jako działania wtórnego czyli reminiscencji po epoce kubizmu. Jak już wcześniej wspomniałam, metoda podziału na płaszczyzny, zastosowana w pracach z cyklu pt. *Boty* jednoznacznie nawiązuje do wytycznych kubizmu, szczególnie okresu tzw. kryształowego, dlatego też przyjętą przez habilitanta strategię uznaję jako wtórne działanie w sztuce.

Fascynacja twórczością dominującą na początku XX wieku, wyznaczającą kierunki rozwoju sztuki światowej jest u habilitanta zauważalna także w cyklu pt. *Wycinanki* a szczególnie w pracy z 2011 roku przedstawiającej postać ludzką (wymiar 400x140 cm), wyciętą z blachy

stalowej i prezentowaną w Krakowie na bulwarze nad Wisłą. Idea tej pracy, założenie konstrukcyjne i wykorzystana technologia jest powieleniem tego co osiągnął już w 1916 roku Naum Gabo w następujących dziełach: "Constructed Head No.2", "Model for Constructed Torso" i pracy składanej jak książka pt. "Head of a woman",

Wymienione powyżej przykłady potwierdzają, że habilitant wzoruje się na zgeometryzowanych pracach kubistów, czerpie z ich estetycznej manieri rozbijania powierzchni na "kryształy" oraz powiela osiągnięcia Nauma Gabo. Na tej podstawie należy stwierdzić, że efekty podjętej przez habilitanta problematyki mają charakter często wtórny i naśladowczy.

Z osiągnięć artystycznych habilitanta na uwagę zasługują prace pt. *Orange* i *Power Violet*, które przekroczyły próg sugestywnego naśladownictwa i oderwały się od idei przyświecających sztuce początkom XX wieku. Dzieła te o pokaźnych rozmiarach w swej uproszczonej formie odnoszą się do syntetycznego znaku plastycznego wywodzącego się z sylwety ludzkiej, materializującego się w zaprojektowanej formie rzeźbiarskiej. Na odbiorcę działają swą masą, agresywnością noszonego koloru i futurystyczną formą wirtualnego robota, który przybrał realną namacalną postać ucłowieczonego cyfrowego tworu.

Obie wyżej wymienione rzeźby pt. *Orange* i *Power Violet*, oraz realizacje pt. *Europa* z 2014 roku i *Postać dynamiczna* z 2015 roku, pozwalają docenić twórczość habilitanta i zaakceptować ich indywidualną specyfikę. Dopiero w tych pracach zauważalny jest wpływ zdobyczy nauki i technologii, na które powołuje się habilitant w autoreferacie.

Starannie przygotowana przez habilitanta dokumentacja zrealizowanych dzieł potwierdza, że **dr Paweł Orłowski** jest twórcą aktywnym i upubliczniającym swe dokonania artystyczne.

4. Ocena osiągnięć naukowych lub twórczych (art.16, ust. 2 pkt 1 i 2 Ustawy; § 12 ust. 2 pkt. 3 Rozporządzenia)

Do osiągnięć twórczych **dr Pawła Orłowskiego**, po nadaniu stopnia doktora należy zaliczyć zorganizowanie siedmiu wystaw indywidualnych na których upublicznił własne dokonania artystyczne:

1. "Transformacja w pałacu", dziedziniec Pałacu pod Baranami w Krakowie (2017);
2. "Design a Sztuka", biurowiec HB Reavis ul. Postępu 14 w Warszawie (2017);
3. "PAWEŁ ORŁOWSKI" Muzeum im. Bolesława Biegasa w Warszawie (2016);
4. "BOTY" Małopolski Ogród Sztuki w Krakowie (2015);
5. „Cisza” Piwnica pod Baranami w Krakowie (2013);
6. „Galeria Wiatrak” w Krakowie (2013);
7. „Wycinanki” Galeria Szyb Wilson w Katowicach(2010);

Habilitant brał także udział w wystawach zbiorowych w Polsce. Do najważniejszych z nich zaliczyć można min.:

1. "Konfiguracje", Krakowskie Spotkania Artystyczne w Krakowie (2017);
2. "Design a Sztuka" Muzeum Narodowe w Gdańsku (2015);

3. Targi Sztuki w Krakowie (2013);
4. Wystawa „Park Rzeźby” Saska Kępa w Warszawie (2010);

Jako przykład aktywności międzynarodowej **dr Pawła Orłowskiego** należy wymienić prezentację Jego dorobku twórczego w ramach następujących wydarzeń:

1. Targi Sztuki Art Palm Beach International w Miami, USA (2017);
2. Targi Sztuki Art Basel Week w Miami SPECTRUM, USA (2016);
3. Wystawa Metal Inspirations 2002/2014 - STM Muzeum Transportu w Bratysławie, Słowacja (2014);
4. Wystawa na EuroBLECH Hanower, Niemcy (2014);
5. Wystawa na MODDOM art w Bratysławie, Słowacja (2014);

oraz udział w sympozjum rzeźbiarskim „*Metal Inspirations 2014*” w Koszycach na Słowacji (2014 rok) a także stałą ekspozycję rzeźby pt. „*EUROPA*” w Domu Unii Europejskiej w Bratysławie na Słowacji (od 2015 roku).

Pan **dr Paweł Orłowski** w 2003 roku otrzymał nagrodę Grand Prix w ogólnopolskim konkursie „Art Dea 2003”. Habilitant był także: Stypendystą Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego Młoda Polska (2005 rok), laureatem Stypendium Twórczego Prezydenta Miasta Krakowa (2005 rok) a w roku 2014 otrzymał nagrodę Rektora Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie za osiągnięcia w pracy artystycznej i pedagogicznej.

Wymienione powyżej przykłady osiągnięć i aktywności artystycznej potwierdzają zaangażowanie i zawodowe kwalifikacje habilitanta.

5. Ocena osiągnięć dydaktycznych (§ 12 ust. 2 pkt 4 lit. a Rozporządzenia)

- Pan **dr Paweł Orłowski**, w latach 2008-2017, pracował w kierowanej przez prof. Andrzeja Zięblińskiego pracowni *Działania wizualne II - przestrzeń*, gdzie pod Jego bezpośrednią opieką powstały prace studentów drugiego roku kierunku wzornictwo, studiów pierwszego stopnia.
- Habilitant nie przedstawił przykładowych opisów tematów zadań realizowanych w ramach prowadzonych przedmiotów. Dołączona została jednak dokumentacja fotograficzna prac zrealizowanych przez studentów oraz sylabus przedmiotu, który wytycza ogólne cele i założenia przedmiotu. Należy do nich nabycie umiejętności kreatywnego myślenia, rozwój świadomości artystycznej projektanta oraz poddanie refleksji intelektualnej rozstrzyganych problemów wizualnych.
Zdjęcia prezentowanych prac studenckich są podpisane i na ich podstawie możemy poznać charakter oraz tematy realizowanych ćwiczeń np.: studium głowy, głowa-przetworzenie, struktura przestrzenna, kompozycja własna, zwierzę-interpretacja, interpretacja-autoportret oraz autoportret-interpretacja. Z przytoczonych powyżej tematów wynika, że wiodącym zagadnieniem w realizowanych zadaniach, wykraczającym poza umiejętność skonstruowania

ludzkiej głowy, jest skoncentrowanie uwagi studenta na obserwowaniu obiektu lub zjawiska a następnie przedstawienie go w zinterpretowanej formie za pomocą plastycznych znaków. Na podstawie dokumentacji fotograficznej należy stwierdzić, że prace zrealizowane przez studentów ujawniają kompetencje dydaktyczne habilitanta.

W autoreferacie, w rozdziale nr 7. *Działalność dydaktyczna*, Pan dr Paweł Orłowski swoją misję nauczyciela akademickiego określa jako: *"... nieustającą pracę nad sobą jako pedagogiem, by być dla studentów „aktualnym” i „świeżym” w sposobie myślenia, w komunikacji i w twórczości. Niezwykle ważne jest dla mnie, by mieć z młodymi ludźmi wspólny język, nie tylko do komunikacji w pracy dydaktycznej, ale również do komunikowania się w szerszym sensie, z wykorzystaniem wszelkich możliwości porozumiewania się dostępnym we współczesnym świecie."*

- Habilitant w swoim autoreferacie nie wymienia najważniejszych tematów badawczych realizowanych wspólnie ze studentami, gdyż pracownia którą prowadzi pełni rolę pomocniczą dla kierunku wzornictwo. Charakter pracowni określa w swej wypowiedzi tymi słowami: *"Zajęcia rzeźbiarskie, inaczej zajęcia z kształtowania w przestrzeni, na Wydziale Form Przemysłowych to specyficzny przedmiot. Nie zajmujemy się ściśle wykonywaniem rzeźb czy obiektów rzeźbiarskich o charakterze czysto artystycznym. Podejmujemy tematykę związaną z kształtowaniem przestrzennym pod kątem wykorzystania przez studentów środków warsztatowych i wyrazowych związanych z rzeźbą".*
- Zastanawia mnie natomiast kolejna deklaracja dydaktyka: *"Zdobytą na zajęciach wiedzę mają oni następnie wykorzystywać do tworzenia obiektów użytkowych, a nie czysto artystycznych. Projekty tworzone przez designerów mogą oczywiście nosić znamiona obiektu artystycznego, ale jego powstanie jest zawsze związane z określonymi zadaniami, które ma spełniać, a podstawowym kryterium oceny tych obiektów jest użyteczność".*

Nie zgadzam się też z kolejnym stwierdzeniem habilitanta: *"Funkcjonalność i użyteczność są ważniejsze niż wyraz i przekaz artystyczny"*.

Uważam, że jeżeli nadal będziemy wierni powyższej tezie to otoczenie w naszym kraju nie zmieni się nigdy i zawsze będziemy żyć wśród brzydkich obiektów. Rolą dydaktyka artysty jest właśnie uwrażliwienie studentów na piękno, na wyczuwanie proporcji, na subtelność biegu linii prowadzącej do doskonałości formy projektowanego przedmiotu. Funkcjonalność i wartość artystyczna obiektu muszą podążać równolegle. Dopiero wtedy gdy ostatecznie stworzą jedność możemy mówić o użytecznym designie.

O swoich doświadczeniach pedagogicznych Pana dr Paweł Orłowski pisze: *"Staram się traktować indywidualnie każdego studenta, wyzwalając w nim chęć kreacji, twórczego interpretowania, przesuwania granic i przekraczania konwencji."* i jako credo swoje pracy stawia deklarację: *"W procesie tym pełnię funkcję przewodnika i inspiratora, który kieruje wymianą zdań i poglądów, ale nie daje gotowych recept. Interakcja, wzajemna obserwacja, wspólna praca, rozwiązywanie problemów, zadawanie pytań, wspólne szukanie odpowiedzi – tym dla mnie jest dydaktyka."*

Oprócz pracy na polskiej uczelni wyższej, ważną część doświadczenia dydaktycznego stanowią trzy miesięczne pobyty na Universitat der Kunste Berlin w ramach programu Erasmus Staff Mobility Programme, z czego jeden odbył się po uzyskaniu stopnia doktora. W latach 2000 - 2008, czyli przed uzyskaniem stopnia doktora, habilitant był opiekunem i współautorem programów dydaktycznych corocznych plenerów studentów Wydziału Form Przemysłowych w Domu Pracy Twórczej Akademii Sztuk Pięknych na Harendzie w Zakopanym. Oprócz wyjazdów w ramach ogólnouczelnianego programu Erasmus, habilitant nie prowadził warsztatów oraz nie wygłaszał wykładów dla studentów i pracowników zagranicznych uczelni wyższych.

Przedstawiony powyżej opis działalności dydaktycznej, pozwala pozytywnie ocenić aktywność dydaktyczną i dorobek pedagogiczny **dr Pawła Orłowskiego**, a także docenić poziom uzyskanych efektów dydaktycznych.

Konkluzja

Dołączona dokumentacja przedstawiająca proces doskonalenia własnej wiedzy i umiejętności w zakresie sztuki potwierdza, że habilitant jest przygotowanym artystą i pracownikiem nauki. **Pan dr Paweł Orłowski jest osobą o zdefiniowanej osobowości twórczej, posiadającą określony obszar własnych poszukiwań artystycznych.** Dorobek, osiągnięcia artystyczne i twórcze **dr Pawła Orłowskiego** stanowią wkład w dyscyplinę sztuki piękne i są przez habilitanta przekładane na prowadzoną aktywność dydaktyczną oraz działania w zakresie upowszechniania kultury.

Niniejszym stwierdzam, że osiągnięcia artystyczne, twórcze i dydaktyczne dr Pawła Orłowskiego w spełniają wymagania art. 16 Ustawy z dnia 14 marca 2003 roku (z późniejszymi zmianami) o stopniach naukowych i tytułach oraz o stopniach i tytułach w zakresie sztuki, stawiane kandydatom ubiegającym się o uzyskanie stopnia doktora habilitowanego sztuki.

.....
Podpis recenzenta